

Sygn. akt II CNP 63/18

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2019 r.,
skargi C. P.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w S. z dnia 7 czerwca 2017 r., sygn. akt I Ca [...]
wydanego w sprawie z powództwa Spółki [...] we wsi Ł.
przeciwko C. P.
o wydanie nieruchomości,

**odrzuca skargę i zasądza od pozwanego na rzecz powódki
kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł tytułem kosztów
postępowania wywołanego wniesieniem skargi o stwierdzenie
niezgodności z prawem prawomocnego wyroku.**

UZASADNIENIE

Pozwany C. P. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 7 czerwca 2017 r., oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 27 lutego 2017 r. Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo windykacyjne Spółki [...] we wsi Ł. i nakazał pozwanemu C. P., aby opróżnił i wydał powódce część nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem sklepu-kiosku wraz z magazynem i kotłownią, położonej we wsi Ł., przy drodze po zachodniej stronie działki ewidencyjnej nr [...]. Ustalił, że właścicielką nieruchomości, na której znajduje się obecnie budynek, jest W. we wsi Ł.. W 1973 r. W. przekazała grunt [...] Spółdzielni [...] z/s w N. z przeznaczeniem na budowę sklepu. Spółdzielnia wzniosła sklep, który na początku lat 90-tych wydzierżawiła pozwanemu, a w 1996 r. sprzedała mu za 6 100 zł, traktując go jako swoją własność, położoną na gruncie W. w Ł.. Sprzedaż budynku Sąd Rejonowy uznał za przelew wierzytelności Spółdzielni z tytułu nakładów na nieruchomość, dokonany na rzecz pozwanego. Pozwany bronił się zarzutem zasiedzenia zajmowanej nieruchomości. Obydwa Sądy ustaliły jednak, że nie objął nieruchomości w samoistne władanie, posiadaczem samoistnym nie była także Spółdzielnia, występująca względem W. jako biorący rzecz w użyczenie. Poza tym pozwany nie posiadał nieruchomości przez wymagany do zasiedzenia w złej wierze okres 30 lat. Z tego powodu Sąd Rejonowy nie uwzględnił obrony pozwanego.

Sąd Okręgowy, rozpoznający sprawę na skutek apelacji pozwanego podzielił ustalenia i wnioski prawne Sądu pierwszej instancji.

W złożonej w dniu 31 lipca 2018 r. skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego skarżący zarzucił, że wyrok jest niezgodny z art. 172 k.c. w zw. z art. 339 k.c. i 336 k.c. oraz z art. 234 k.p.c., a przy tym został wydany z naruszeniem prawa materialnego - art. 172 k.c. w zw. z art. 339 k.c. i art. 336 k.c.

Pozwany wyjaśnił, że wzruszenie zaskarżonego postanowienia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Wyrządzenie szkody poprzez wydanie zaskarżonego wyroku uprawdopodobnił wskazując, że skoro nie nabył

praw do nieruchomości, to nienależnie zapłacił kwotę 21 960 zł z tytułu opłat na rzecz Gminy N., gdyż ich płatnikiem powinien być tytułarny właściciel.

We wnioskach pozwany domagał się stwierdzenia niezgodności prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego z art. 172 k.c. w zw. z art. 339 k.c. i 336 k.c. oraz z art. 234 k.p.c. Wniósł też o zasądzenie od powoda kosztów niniejszego postępowania.

W odpowiedzi na skargę pozwanego powódka wniosła o jej odrzucenie względnie odmowę przyjęcia do rozpoznania ewentualnie oddalenie i zasądzenie od skarżącego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 424⁵ § 1 k.p.c. wprowadza sześć koniecznych elementów konstrukcyjnych skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Każdy z nich jest indywidualny i niezależny. Pominięcie lub nieprawidłowe skonstruowanie choćby jednego z nich powoduje, że skarga jest dotknięta istotną wadą, nienaprawialną w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2015 r., V CNP 56/14, nie publ. poza bazą LEX nr 1682217). Jednym z tych wymagań, przewidzianym w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., jest spoczywający na skarżącym obowiązek przedstawienia analizy przepisów dotyczących szeroko rozumianych środków prawnych umożliwiających uchylenie, zmianę lub pozbawienie skuteczności zaskarżonego orzeczenia i wyjaśnienie czy i z jakim skutkiem skarżący z nich skorzystał, bądź też dlaczego nie mógł lub nie próbował ich wykorzystać. Poszkodowany prawomocnym orzeczeniem sądowym ma bowiem obowiązek wykorzystania wszelkich możliwości doprowadzenia do zgodności z prawem orzeczenia rozstrzygającego spór między stronami, nim wystąpi przeciwko Skarbowi Państwa z roszczeniem odszkodowawczym za szkodę spowodowaną jego bezprawnością.

Pozwany wypełniając powinność z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. stwierdził ogólnikowo, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz że wykorzystał wszystkie możliwości procesowe dostępne w normalnym toku instancji w celu wyeliminowania

zaskarżonego orzeczenia z obrotu. Taka formuła nie jest wystarczająca. W celu prawidłowego ujęcia elementu konstrukcyjnego z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. konieczne jest precyzyjne przedstawienie poszczególnych środków prawnych i wyników skorzystania z nich lub przyczyn nieskorzystania. Poza skargą kasacyjną, skargą o wznowieniu postępowania czy powództwem przeciwegzekucyjnym skarżący powinien także omówić czy wykorzystał nowy nadzwyczajny środek zaskarżenia, wprowadzony do systemu prawnego w dniu 3 kwietnia 2018 r., ukształtowany w art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.), a więc już istniejący w chwili gdy sporządzał skargę i również wymagający uwzględnienia, szczególnie że jest to środek prawny umożliwiający ingerencję w samo wadliwe orzeczenie i doprowadzenie go do stanu zgodności z prawem, podczas gdy skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku lub postanowienia orzekającego co do istoty sprawy, takich możliwości nie daje i służy wyłącznie uzyskaniu prejudykatu stwierdzającego nieusuwalną wadliwość i prawdopodobieństwo wyrządzenia szkody przez to orzeczenie, otwierającego drogę do wystąpienia o odszkodowanie do Skarbu Państwa (art. 77 Konstytucji i art. 417¹ § 2 k.p.c.). Z tych względów pozwany, chcąc spełnić wymagania konstrukcyjne określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. musiałaby wykazać również, że skierował do uprawnionego organu wskazanego w art. 89 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym wniosek o złożenie skargi nadzwyczajnej w jego sprawie i wniosek ten nie został uwzględniony. Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego wyroku z prawem, która nie zawiera wyjaśnienia tych okoliczności podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Zachodzi jednak także kolejna przyczyna uzasadniająca odrzucenie skargi pozwanego - skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody wydaniem zaskarżonego orzeczenia (art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.). W orzecznictwie ustabilizował się już pogląd, że przewidziane w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaganie uprawdopodobnienia szkody jest spełnione wtedy, kiedy skarżący wskaże, że szkoda wystąpiła, określi jej postać, wysokość i czas powstania oraz związek przyczynowy z wydaniem orzeczenia będącego przedmiotem skargi, a także

przedstawi dowody lub inne środki uwiarygodniające powstanie szkody (por. np. postanowienia z dnia 23 września 2005 r. III CNP 5/05, z dnia 22 listopada 2005 r. I CNP 19/05, nie publ. oraz z dnia 31 stycznia 2006 r. IV CNP 38/05, OSNC 2006/7-8/14). Skarżący nie wypełnił tych obowiązków, skoro jako szkodę wyrządzoną zaskarżonym wyrokiem wskazał swoje wydatki na opłaty na rzecz gminy uiszczone przed wydaniem tego wyroku, a więc taką, która już ze względu na kolejność zdarzeń nie mogła być skutkiem później wydanego wyroku.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 424¹² w zw. z § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 7 ust. 3 i z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).